Eduskunnan valtiovarainvaliokunta
Sivistys- ja tiedejaosto

kaisa.iso-sipila@eduskunta.fi

Asia:

HE 17/2021 vp Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2021 lisätalousarvioksi

Kiitämme mahdollisuudesta lausua lisätalousarvioesityksestä.

Lisätalousarviossa ehdotetaan Taiteen edistämiskeskuksen toimintamenoihin lisämäärärahaa yhteensä 15 miljoonaa euroa, joka jaetaan apurahoina. Lisäksi elokuvatuotantoyhtiölle ehdotetaan yhteensä 5 milj. euron lisämäärärahaa covid-19-tilanteesta johtuvien taloudellisten menetysten vähentämiseen.

Kannatamme, että tuki jaetaan Taiteen edistämiskeskuksen kautta apurahoina. Taiteen edistämiskeskuksessa on tarvittava osaaminen apurahojen jakoon. Jaettavan määrärahan kokonaisuuden tulee olla oikeasuhtainen alan menetyksiin ja elinkeinonharjoittamisen rajoittamiseen. Taiteilijajärjestöjen kokoamien tietojen mukaan freelancereiden tulonmenetykset ovat jo yli 200 miljoonaa, siihen verraten tukisumma on aivan liian pieni.

On selvää, että kaikki alat ovat kärsineet tilanteesta. Haavoittuvassa asemassa ovat vapaat taiteilijat, jotka ovat jo lähtökohtaisesti erilaisten turvaverkkojen, kuten työttömyysturvan ulkopuolella. Taide- ja kulttuurilaitosten sulut ja kokoontumisrajoitukset ovat aiheuttaneet myös kirjailijoille huomattavia menetyksiä. Kirjailijat kirjoittavat esimerkiksi näyttämöille ja heidän teoksiaan sovitetaan teatteriin tai elokuviksi, kirjailija saa aina osuutensa lipputuloista – joita ei nyt ole. Lisäksi kaikki esiintymiset kirjastoissa, kouluissa ja erilaisissa tapahtumissa on peruttu. Esiintymiset ovat tavallisissa oloissa osa työtä ja toimeentuloa. Yksilötasolla menetykset ovat olleet vuoden kuluessa joitakin kymmeniä tuhansia euroja, pienimmilläänkin arvioimme, että menetykset ovat tuhansia euroa. Pienituloisille kirjailijoille tuhansien eurojen menetykset ovat erittäin raskaita ja vaikeuttavat toimeentuloa merkittävästi.

Lisäksi ehdotamme, että eduskunnassa harkitaan myös muita tilannetta helpottavia toimia. Niitä ovat muun muassa valtion ylimääräisten taitelijaeläkkeiden määrän lisääminen hallitusohjelman mukaisesti ja virikesetelien käytön laajentaminen kirjojen

ostamiseen. Lisäksi valmistelussa oleva tekijänoikeusdirektiivi tulee saattaa voimaan siten, että se takaa asianmukaisen ja oikeasuhtaisen korvauksen tekijöille ja esittäville taiteilijoille. Lakiuudistus on merkittävä ja vaikuttaa alaan vuosikymmeniä. Tällä hetkellä tekijänoikeuslaki ei täytä direktiivin vaatimuksia ja muutoksia tarvitaan.

Luova ala ja kulttuuri työllistävät Suomessa yli 130 000 henkilöä, ala on yli 5 % työllisestä työvoimasta. Koronaepidemia on estänyt isolta osin ammatin harjoittamisen kokonaan, valtion asettamat sulut kulttuurilaitoksissa ovat ammatin harjoittamisen rajoitus. Menetykset alalla ovat satoja miljoonia. Toimiala on merkittävä ja lisää työllisyyttä, sen heijastusvaikutukset yhteiskunnassa ovat suuret. Myös valtion on tunnistettava tukitoimissaan alan koko ja merkitys.

Helsingissä 9.3.2021

SUOMEN KIRJAILIJALIITTO RY

Suvi Oinonen
toiminnanjohtaja

Suomen Kirjailijaliitto on suomenkielisten kaunokirjailijoiden valtakunnallinen järjestö. Liitto on perustettu vuonna 1897, ja sillä on yli 800 kirjailijan ammatissa toimivaa jäsentä. Vahvistamme kirjailijoiden ammatillista asemaa ja edistämme suomalaista kirjallisuutta.